

Főtiszteletű Püspök Úr!
Tisztelt Elnök Urak!
Tisztelt Főkonzul Urak!
Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!

„Nem halljátok? Itt körül a falakban
Dobognak a beépített kövek.
Külön dobban meg minden kicsi kő,
És mégis, mégis egy ütemre vernek,
Egy óriási templom-dobbanással.”

„Hevertünk hét országban szerteszéjjel,
Utak mentén, száraz patakmederben,
Omlásokban, elhagyott kőtörőkben.
(...)
Hevertünk külön-külön szerteszéjjel,
Egymásról alig tudtunk valamit,
És nem álmodtunk templomról soha.”

Reményik Sándor “A kövek zsoltára” című versét a kolozsvári evangélikus templomot felépítő Liedemann Márton lelkipásztornak ajánlotta. A templom falában egyesülve, a templomot megtartva e sokféle kövek megtalálták a helyüket, közös hivatásukat.

Sok helyről gyűltünk ma össze, hogy ünnepeljünk.

Ünnepeljünk: azaz meghalljuk és megértsük e sok-sok kő üzenetét itt a falban, amelyeket a XIII. század második felében őseink állítottak össze templommá. Templommá, amelyben csaknem 8 évszázad sok-sok nemzedékének élete és sorsa, hite és imádsága visszhangzik. Templommá, amelyben a most élő gyülekezet nem csak a jövőre gondol, de az örökkévalóságot is szemléli.

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!

„Mindennek rendelt ideje van az ég alatt” – figyelmeztet bennünket a zsoltáros. Rendelt ideje van az építkezésnek. Ez a templom egy szörnyű háború utáni újrakezdés idején épült. A tatárjárás után mindent újra kellett kezdeni. Fel kellett emelni a pusztításban elhamvadt városokat és falvakat, a templomokat és az otthonokat.

Nem csak várakat kellett építeni a haza védelmére, nem csak házakat kellett építeni a családok védelmére, hanem templomokat is, amelyekben az egész közösség számára nyílik lehetőség az Istennel való találkozásra. Mindarra, ami túlmutat a megélhetés gondjain és nehéz küzdelmein, s az élet legfontosabb kérdéseiben igazít el minket. A reformáció igazsága korán megtalálta a vidéket – s e templom azóta a kálvinista közösség otthona.

Ha a mai napon végig tekintünk ezen a csaknem 8 évszázadon, sokakra kell hálával gondolnunk. Azokra is, akiket név szerint ismerünk, és azokra is, akiket nem. A templom építtetőire, a Palágyiakra, a Buttlerekre, Szalay Ferenc kapitányra és feleségére, Nagymihályi Margitra. Azokra, akik tervezték és pallérozták, falait emelték, freskóit festették, s azután kezük munkájával javították századokon át.

Emlékeznünk kell azokra a szolgálatra szánt életekre - nevesekre és névtelenekre -, akik itt a hit igazságait hirdették – nem csak szavaikkal, de életük példájával. Közülük emeljük ki nagytiszteletű Nagy Józsefet, aki 1931-től 1978-ig, egészen haláláig szolgált Palágykomorócon. Mi minden történt azokban a történelmi évtizedekben! Mi minden megváltozott, hogy ő mégis változatlanul Isten igéjét hirdesse! Impériumváltások, pusztító háborúk és diktatúrák viharai tépték meg a falut, a gyülekezetet, a családokat és az egyes embereket.

Ez a templom nekik köszönhetően lett minden időben menedékhely, ahol magyar nyelven szólalhatott meg Isten igéje, s ahol Isten közelségében telhetett az emberi élet – még akkor is, ha a falakon túl nagyon kemény idők jártak. Ez a templom megőrizte a közösséget és a közösség megőrizte a templomot.

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!

„Mindennek rendelt ideje van az ég alatt” Egy különböző országok fennhatósága alatt élő nemzet egysége összetartozást és szolidaritást jelent, de történelmünkől és abból következő helyzetünkől adódóan sajnos nem eredményezi azt, hogy mindenki azonos körülmények között boldogulhat.

Ma Magyarország erősödik. Az anyaországban ma az ország vezetése világos értékek mentén a magyar polgárok érdekeinek szolgálatára szerződött. Ezért 10 évvel a Gyurcsány-kormány alatti államcsőd után, a polgári kormány megalakulása óta eltelt 9 évben több mint 50 százalékkal nőtt a magyar gazdaság teljesítménye, jelentősen csökkent az államadósság, több mint duplájára nőtt a minimálbér és 800 ezer korábban munkanélküli ember talált állást magának.

Megalkottuk Magyarország első demokratikusan elfogadott alkotmányát, mely nem csupán a magyar nemzet egységét deklarálja, de mintát is ad Európának és a világnak a nemzetiségi jogokkal kapcsolatosan. Idézem az Alaptörvény XXIX. cikkét: “A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

(2) A Magyarországon élő nemzetiségek helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.” A magyar alkotmány azon az alapon áll, hogy egy erős állam a kultúrát gazdagító erőforrásként tekint az őshonos nemzetiségekre, akik a politikai nemzet részei. Ugyanezt várjuk el minden európai országtól és különösen azoktól az országoktól, akiknek a velünk élő nemzetiségeik Magyarországon mindezeket a jogokat élvezik.

Amikor az ukrán-magyar viszonyról beszélünk, szeretném világossá tenni: Magyarország egy felemelkedő Ukrajnában érdekelt. Számunkra Ukrajna függetlensége a rendszerváltozás után azt is jelentette, hogy nem vagyunk Oroszország szomszédai, amely a magyar történelem ismeretében hátránynak nehezen tekinthető. Ezért ítéltük el elsők között a visegrádi országok vezetőivel együtt félreérthetetlen egyértelműséggel az Ukrajna elleni orosz agressziót, és ezért voltunk legnagyobb támogatói az ukrán vízummentességnek az Európai Unió országaiba.

Bár már elégszer csalódtunk, ezért igen nagy hitre van szükségünk az újbóli reményhez, mégis bízunk benne, hogy a most zajló és az elmúlt hónapokban történt változások az ukrán államvezetésben utat nyitnak a közoktatásban való anyanyelvhasználat ügyének megnyugtató rendezéséhez, a korábbival legalább megegyező szabályok helyreállításához, a jószomszédi viszonyhoz és Ukrajna megerősödéséhez, mert annak mindannyian - magyarok és ukránok, határon innen és túl - haszonélvezői lehetünk.

Az egységes magyar nemzet nem csupán egy elvont fogalom. A gyakorlatban olyan programok útján jut érvényre, mint a Rómer Flóris Terv, amellyel a kormány a határon túl élő magyar közösségek épített örökségének feltárását, megóvását és megismertetését kívánja segíteni.

A megvalósítás munkáját a Teleki László Alapítvány munkatársai vállalták magukra. Ez a most elkészült mű is jól mutatja, hogy számíthatunk rájuk. Számíthat rájuk a helyi közösség, számíthat rájuk a Református Egyház – s mind a többi egyház és közösség, amellyel együtt dolgoznak –, és számíthat rájuk a kormány, amely komoly feladattal bízta meg őket és eszközöket adott át nekik e cél elérése érdekében.

Az ő munkájuk is tanúsítja, hogy Isten és ember ellen való véték, az egyházi és a nemzeti közösség elleni bűn az a fajta felújítás, amely értékeket pusztít el anyagi előnyökre való hivatkozással. Felelősséggel tartozunk őseinknek, mindazért, amit felépítettek, ránk hagytak, így a palágykomoróci templomért is. Ezért méltó módon kellett elvégezni a felújítást. Meg kellett erősíteni az alapokat – ha kell visszahordani mindazt, amit a dombból az évszázadok időjárása elhordott. Meg kellett újítani a falakat és támpilléreket, hogy a következő 8 évszázadot a siker reményében kezdhessék meg. Fel kellett tární és helyre kellett állítani a freskókat, hogy azok üzenete ismét elérhessen minden hívőt és látogatót.

Ez a templom nem csupán kulturális örökségünk fontos része, hanem egy otthon is: a palágykomoróci református gyülekezet otthona.

Nagyszerű csapat jött létre a restaurációhoz: a helyiek mellé Marosvásárhelyről és Kievből, Ungvárról, Viskről és Budapestről, amely méltó módon felelt meg a rendkívül összetett és nehéz feladatnak.

Most készen áll a templom, hogy az a nagyszerű református gyülekezet, amely nem csak átélte, hanem Isten közelségében képes is volt túlélni a múlt tragédiáit, és ma is képes szembenézni a jelen nehézségeivel, újra otthonra találjon benne: megtöltse étellel, a hit erejével. Ettől válik az épület többé egy műemléknél, ettől lesz valóban templom.

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!

Mindennek rendelt ideje van az ég alatt – Napjainkban azért kell dolgoznunk, hogy a mi időnk az építés ideje maradhasson. A nagyhatalmi játszmák felerősödésének idejét éljük. A XX. század Közép- és Kelet-Európájának legfontosabb tanulsága a sorsközösség. A második világháború után nem az döntötte el, hogy ki élhet szabadságban, és kinek jut rabság és diktatúra osztályrészül, hogy kik voltak a győztesek és kik a vesztesek, hanem a földrajzi hovatartozás.

Ezért mi itt Európának ebben a térségében a történelmi tapasztalat alapján mondhatjuk: nehezen lehet szabad az egyik nemzet, ha nem szabad a másik, amely mellette él. Ha nem szabad anyanyelvét használnia, ha nem imádkozhat és tanulhat a maga nyelvén. A magyar polgári kormány sohasem fogja feláldozni a nagyhatalmi erőpolitika napi érdekeinek oltárán egyetlen nemzeti közösségét sem és ilyet más államoktól sem váránk soha.

Egymás ellenében élnünk nehéz, de ha összeadjuk az erőnket – egymás tiszteletének és megbecsülésének szellemében – egyszerre szerezhethetünk békét és gazdasági gyarapodást saját magunk és egymás számára.

Jövőre emlékezünk a trianoni békediktátum 100. évfordulójára. Tudjuk, hogy ami nekünk a legfájóbb veszteség, az másoknak nyereség, területi igények beteljesülése, az államiság ünnepe. A múltat nem tudjuk újraírni. Mégis egy évszázad elteltével is élnek nemzeti közösségeink, megújulnak templomaink. Míg mások - különösen Nyugat-Európa társadalmaiban - az országhatáraikon belül is elvesztették nemzeti identitásukat, addig mi - “megfogyva bár, de törve nem” - az országhatáron kívül is megőriztük magyarságunkat.

Mindez olyan nagy dolog, hogy az érdem nem lehet csak a mienk. A dicsőség pedig egyedül Istené! Soli Deo gloria!